

nem az aranyban és ezüstben, vagy az anyagi dolgokban van a baj, amikre szükségünk van. A pénz az embertől kapja a hatalmat, az ember pénz-, vagyon- és hatalomszerző törekvéséből. A pénz az ember jelleme. Pénzhez való viszonyunkban mutatkozik meg istentelenségünk. Mondd meg nekem, hogy állasz a pénzzel és én megmondom neked: hogy állasz Istenben való hiteddel.

A Zákéus története egy pénzembernek, mégpedig a leghírhedtebb pénzembernek a története. Mai fogalmak szerint a fővámszedőt börzespekulánsnak vagy uzsorásnak kellene fordítani. Azt a társadalmat jelenti, amelyik úgy űzérkedik a pénzzel, hogy minden tág lelkiismerete mellett is külsőleg valamelyik egyházhoz tartozhatik. Azt az egészen világi társadalmat, amelyikre maguk az illedelmes pénzemberek megvetéssel néznek le, jóllehet űzérkedésükben nem sokat különböznek azoktól. Tehát ilyenek voltak akkor a vámszedők, itt pedig a fővámszedővel van dolgunk, aki az ő piszkos pénzüzleteivel annyira vitte, hogy — úgyszólván — társadalomképes emberé lett. Mert ha a pénzügyekben való aljasság sikerrel jár és nagy vagyonhoz juttatja az embert, senki sem merné a jó társaságból az ilyen hatalmat kizárni. Bizonyos mennyiségű pénz társadalom-képessé tesz még a legmagasabb társaságban is.

Ez a Zákéus azt a fáradságot vette magának, hogy megnézze a názareti prófétát, akiről oly sok bámulatra méltó dolgot hallott, mivel azonban az egész uccát nézők foglalták el, felmászott az útszélen levő fára. Mi űzte őt oda? Bizonyára a kíváncsiság. De miért olyan kíváncsi, hogy lássa a názareti prófétát? Mi köze hozzá? Bizonyára azért van ez, hogy valami mássá legyen. Ne higyjük, hogy vannak olyan emberek, akik csak pénzemberek. S nincs olyan pénzember, akiben — mintha mély kútból jönne — ne volna hallható egy halk sóhajlás Isten után; persze annyira halk, hogy ő maga sem hallja, ő maga sem tud róla. De mégis itt van a vágy és a finom fűl, mely gyakorlott a szív mennyei hangjai meghallásában, félismeri azt. De mégis óvakodjunk attól, hogy ebből a Zákéusból ideális alakot csináljunk. A nép jól ismerte őt, ezt a szívtelen kapitálistát, ezt az embernőzöt, ezt a telhetetlen spekulánst. Ha van istentelen világiasság, akkor az ilyen emberek tartoznak oda; ha van a bűnös világszeretnek valamilyen maximuma, akkor ő elérte azt.

És most jön Jézus, aki életét e szóval fejezi ki: „jöttem.” Így még próféta nem beszélt. Mi, akik csak emberek vagyunk, ha mindjárt a legnagyobbak is az emberek között, azt mondjuk: születtem, teremtettem, elhívtam, elrendeltem valamire. Ő pedig azt mondja: jöttem. Felülről való vagyok, mennyei; ti földiek. Én istenember, ti csak emberek. Ő az, akiben az ég Úr jött hozzánk. Tehát nem eszménykép, nem a legnagyobb vallásos zseni, nem próféta és nem is vallásalapító. Mindez nem elég jogcím arra, hogy azt mondhassa: jöttem. Az ember, ha mindjárt a legnagyobb, legbölcsebb és legkegyesebb is, alapjában véve csak emberi dolgot tud mondani. Jézus azonban jött és hozott valamit, ami eddig nem volt meg. Jöttem, hogy megkeressem és megtartsam, ami elveszett. Szerette Isten a világot és jött Jézus, jött éppen az olyanokhoz, mint Zákéus.

Ezért van az, hogy Jézus ezt a Zákéust — ne felejtjük el — ezt a börzespekulánst és uzsorást, megszólítja: „Zákéus, hamar szállj alá, mert ma nékem a te házadnál kell maradnom.” Közülünk hasonló — hasonlóval szívesen társalog, a nekünk megfelelő embereket szívesen felkeressük, de az ilyen csalo Zákéusok társaságától — valljuk be őszintén, én is és te is őrizkednénk s életükre reménytelenül tekintenénk. Bűnös emberek vagyunk — ezt elismerjük, de mégis vannak szellemi érdekeink, vallásos szükségleteink, van bizonyos szellemi nívónk, egyszóval: van okunk rá, mert keresünk, hogy az ilyenekkel a közösséget ne vállaljuk. De Isten, az Úr keveset törődik a mi ületeinkkel és mértékeinkkel. Uralkodóilag nyúl bele az ember életébe és ott ragadja meg, hol a legkevésbé vártuk. Így történt ez a nagyot bámult Zákéussal is, a nép még nagyobb bámulatára.

De nemcsak bámulatára, hanem zúgolódására is az erkölcsös és kegyes népek. Mert az erkölcsös és kegyes nép mindig abból él, hogy külömbiséget tesz azok között, akik illedelmesek, tisztességesek, vallásosak, megtértek és azok között, akik nem ilyenek. Amit a kegyes nép oly nehezen tud felfogni, az az, hogy Isten az istentelent szereti. Itt azonban nem annyira nehéz felfogással, hanem titkos dölyfösséggel van dolgunk. Az ember nem akarja hinni, hogy Isten előtt nincsenek külömbeségek. Azok a külömbeségek, amiket mi teszünk: kegyes és istentelen, hívő és hitetlen, megtért és nem-megtért, erkölcsös és erkölcstelen, Isten előli nem érvényesülnek. Nem akarja hinni